

ΥΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2022

(Περίοδος αναφοράς εισοδήματος: Έτος 2021)

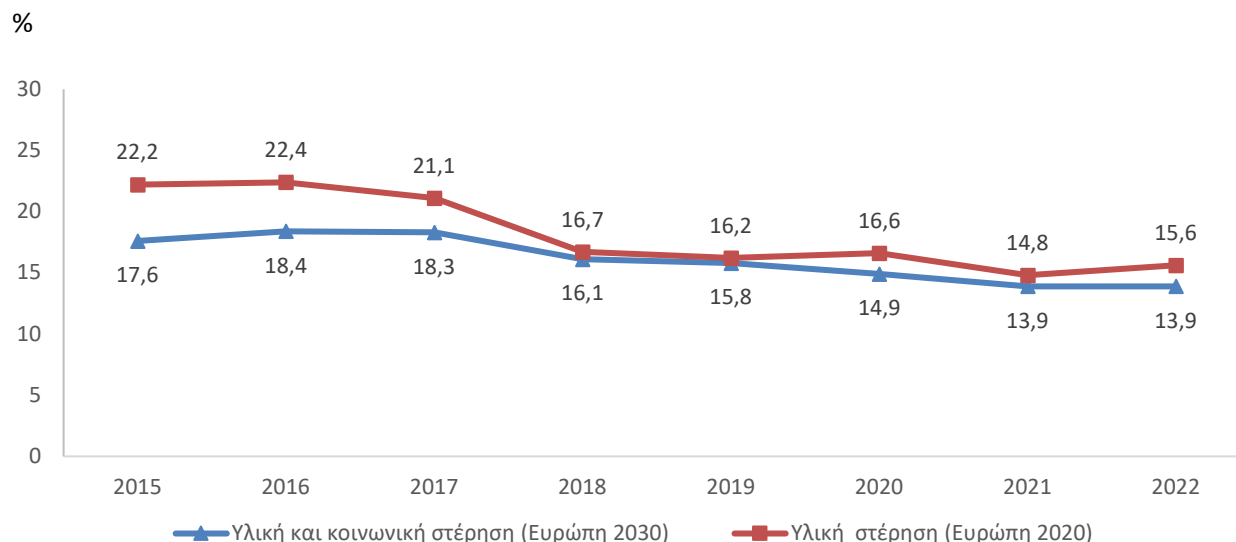
Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνει τους δείκτες που αφορούν (α) στην υλική και την κοινωνική στέρηση και (β) στις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού, όπως προκύπτουν από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (SILC), έτους 2022, **με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2021**.

A. Υλική και κοινωνική στέρηση

Το ποσοστό του πληθυσμού που στερείται τουλάχιστον 7 από έναν κατάλογο 13 αγαθών και υπηρεσιών (δηλαδή ο δείκτης που υπολογίζει το “ποσοστό του πληθυσμού με σοβαρές υλικές και κοινωνικές στερήσεις-Ευρώπη 2030”) ανέρχεται σε 13,9%, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που στερείται τουλάχιστον 4 από έναν κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών (δηλαδή ο δείκτης που υπολογίζει το “ποσοστό του πληθυσμού με σοβαρές υλικές στερήσεις-Ευρώπη 2020”) ανέρχεται σε 15,6% (περισσότερες πληροφορίες για τη μέθοδο υπολογισμού των δεικτών παρατίθενται στις επεξηγηματικές σημειώσεις).

Στο Γράφημα 1 απεικονίζεται η εξέλιξη των δύο δεικτών για τα έτη 2015-2022.

Γράφημα 1. Ποσοστιαία (%) κατανομή πληθυσμού με υλικές και κοινωνικές στερήσεις (Ευρώπη 2030) και υλικές στερήσεις (Ευρώπη 2020): 2015 – 2022

Πληροφορίες για μεθοδολογικά θέματα:

Δ/ση Στατιστικών Πληθυσμού, Απασχόλησης και Κόστους Ζωής
Τμήμα Ειδικών Στατιστικών Νοικοκυριών
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος: Γ. Ντούρος
Τηλ.: 213 135 2174
e-mail : g.ntouros@statistics.gr

Πληροφορίες για παροχή δεδομένων:

Τηλ. 213 135 2022
e-mail: data.dissem@statistics.gr

Με βάση το Γράφημα 1, η υλική και κοινωνική στέρηση το 2021 (δείκτης «Ευρώπη 2030») παραμένει σταθερή σε σχέση με το 2021 (13,9%) στο σύνολο του πληθυσμού.

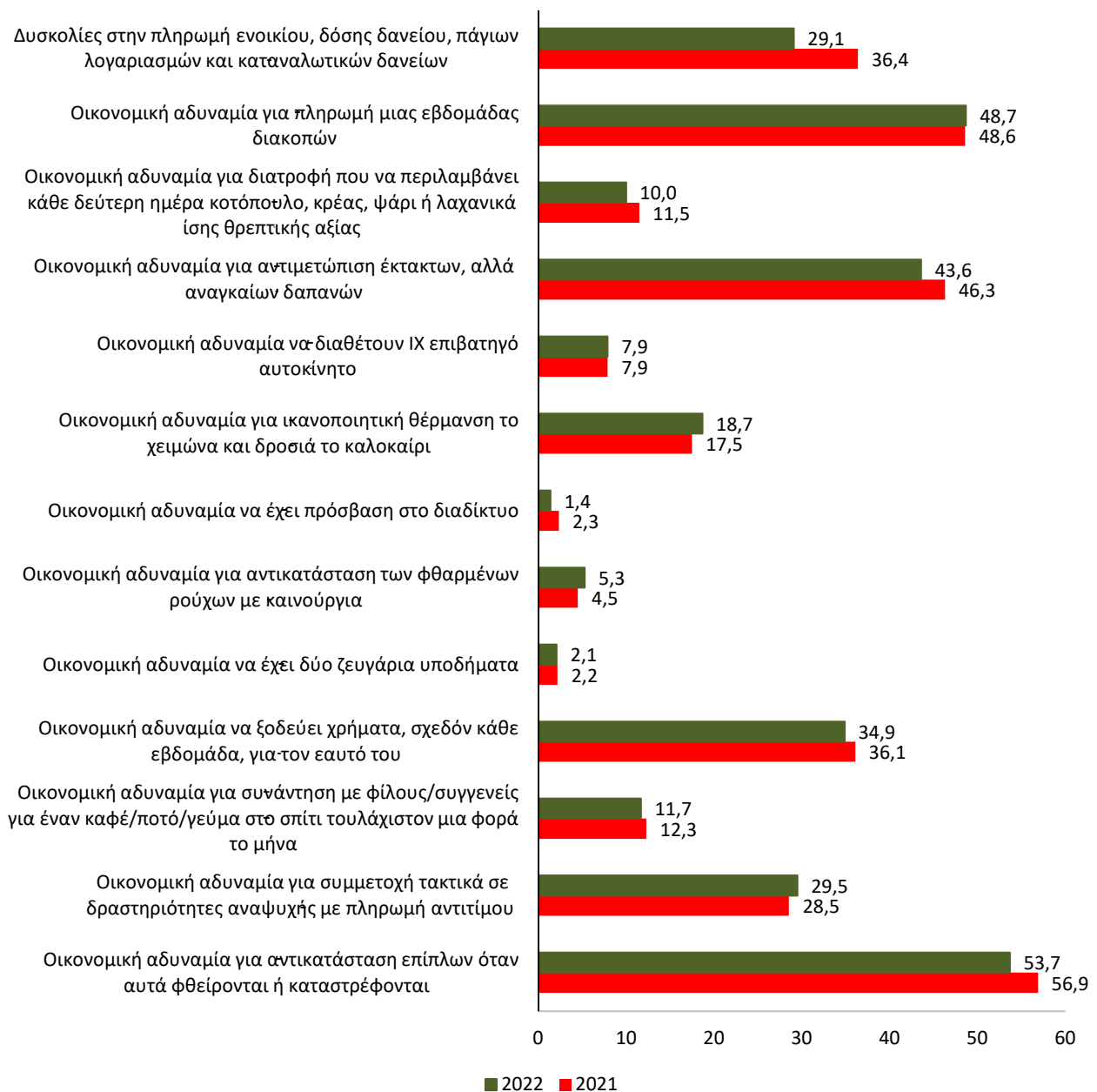
Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει σημαντική μείωση της υλικής και κοινωνικής στέρησης για τα παιδιά ηλικίας 0-17 ετών, η οποία ανέρχεται σε 0,6 ποσοστιαίες μονάδες το 2022 (15,5%) σε σχέση με το 2021 (16,1%) (Πίνακας 1).

Όσον αφορά στην ηλικιακή ομάδα των ατόμων 65 ετών και άνω, παρατηρείται αύξηση της υλικής και κοινωνικής στέρησης κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες το 2022 (10,8%) σε σχέση με το 2021 (10,3%) (Πίνακας 1).

Στις ηλικίες 18 έως 64 ετών το ποσοστό των ατόμων που στερούνται βασικών αγαθών και υπηρεσιών το 2022 ανέρχεται σε 14,6%, χωρίς μεταβολή σε σχέση με το 2021 (Πίνακας 1).

Στον Πίνακα 8 παρουσιάζεται ο δείκτης υλικής στέρησης της περιόδου 2015-2022 για όσες ευρωπαϊκές χώρες ήταν διαθέσιμα τα αντίστοιχα αποτελέσματα της έρευνας τη δεδομένη χρονική στιγμή.

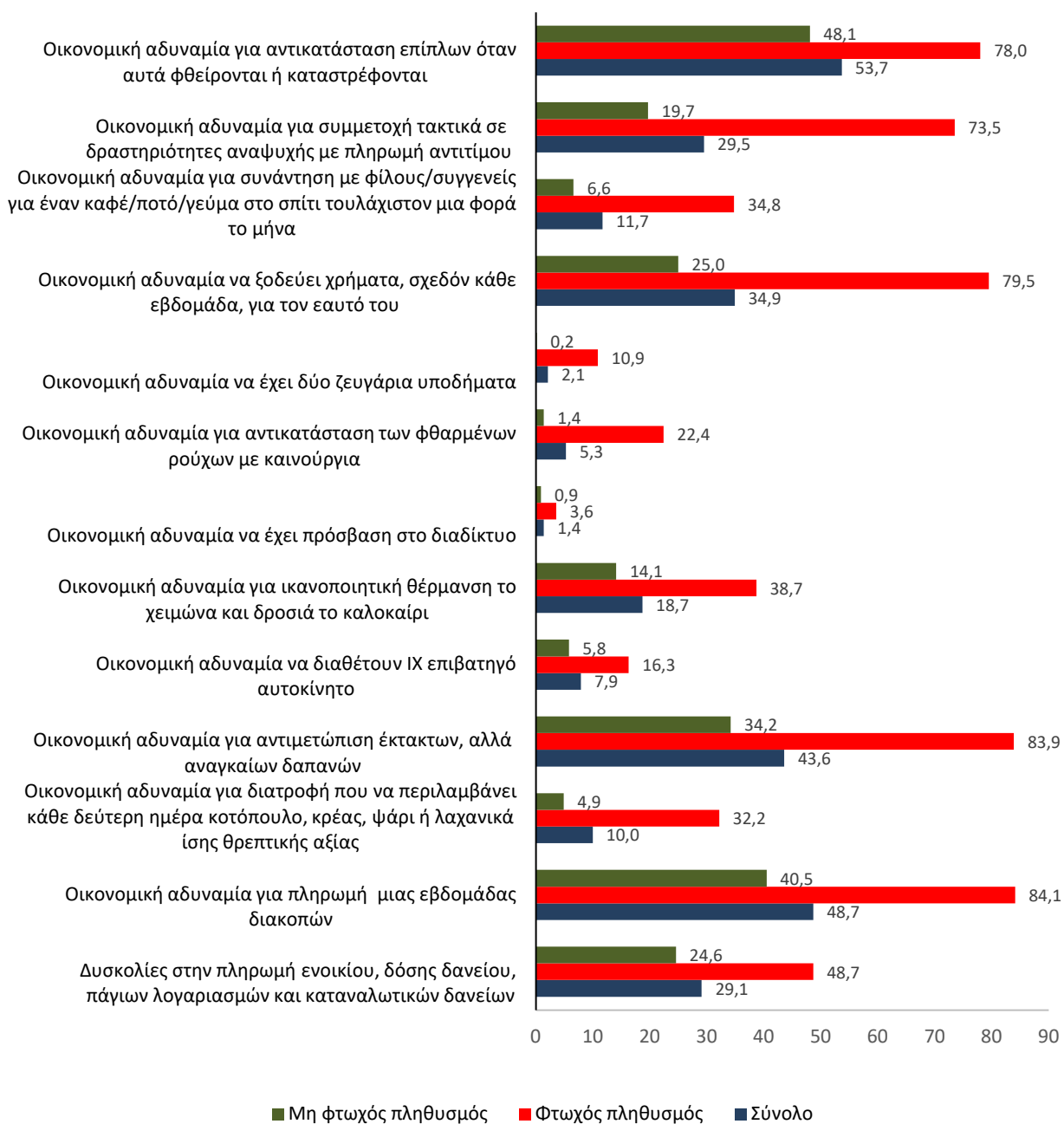
Γράφημα 2. Ποσοστιαία (%) κατανομή πληθυσμού με υλικές και κοινωνικές στερήσεις, ανά συνιστώσα στέρησης (Ευρώπη 2030): 2021 – 2022

Στο Γράφημα 2 παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού με υλικές και κοινωνικές στερήσεις, κατά συνιστώσα στέρισης. Με βάση τα στοιχεία αυτά, διαπιστώνεται κυρίως η οικονομική αδυναμία των νοικοκυριών να αντικαταστήσουν τα φθαρμένα έπιπλα (53,7%), να πληρώσουν για μια εβδομάδα διακοπών (48,6%) καθώς και να καλύψουν έκτακτες αλλά αναγκαίες δαπάνες (43,6%).

Στο Γράφημα 3 παρουσιάζονται τα ποσοστά της υλικής και κοινωνικής στέρισης ανά συνιστώσα στέρισης και κατάσταση πληθυσμού (σύνολο πληθυσμού, φτωχός, μη φτωχός) για το έτος 2022.

Γράφημα 3. Ποσοστιαία (%) κατανομή πληθυσμού με υλικές και κοινωνικές στερήσεις ανά συνιστώσα στέρισης και κατάσταση πληθυσμού (Ευρώπη 2030): 2022

B. Υλική στέρηση αναφορικά με τις βασικές ανάγκες και τις συνθήκες στέγασης¹

Το ποσοστό του πληθυσμού που διαβιοί σε κατοικία με στενότητα χώρου ανέρχεται σε 28,0% για το σύνολο του πληθυσμού, σε 24,7% για τον μη φτωχό πληθυσμό και σε 42,2% για τον φτωχό πληθυσμό (Πίνακας 2). Το ποσοστό του πληθυσμού που διαβιοί σε κατοικία με στενότητα χώρου το 2022 είναι μεγαλύτερο στην περίπτωση της ηλικιακής ομάδας έως και 17 ετών και ανέρχεται σε 42,4% για το σύνολο του πληθυσμού, σε 37,4% για τον μη φτωχό πληθυσμό και σε 59,5% για τον φτωχό πληθυσμό (Πίνακας 2).

Το 32,2% των φτωχών νοικοκυριών δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μη φτωχών νοικοκυριών εκτιμάται σε 4,9% (Γράφημα 3, Πίνακας 3).

Το 83,9% των φτωχών νοικοκυριών και το 34,2% των μη φτωχών δηλώνει οικονομική δυσκολία να καλύψει έκτακτες, αλλά αναγκαίες δαπάνες ύψους, περίπου, 410 ευρώ² (Γράφημα 3, Πίνακας 3).

Το 84,1% των φτωχών νοικοκυριών δηλώνει αδυναμία πληρωμής μίας εβδομάδας διακοπών. Το αντίστοιχο ποσοστό των μη φτωχών νοικοκυριών ανέρχεται σε 40,5% (Γράφημα 3, Πίνακας 3).

Το 38,7% των φτωχών νοικοκυριών δηλώνει οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση τον χειμώνα ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μη φτωχών νοικοκυριών ανέρχεται σε 14,1% (Γράφημα 3, Πίνακας 3).

Το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνουν επιβάρυνση από το κόστος στέγασης ανέρχεται σε 26,7%, ενώ το ποσοστό για τα φτωχά και για τα μη φτωχά νοικοκυριά είναι 84,5% και 13,3%, αντίστοιχα (Πίνακας 4).

Το 30,6% των νοικοκυριών που έχουν λάβει καταναλωτικό δάνειο για αγορά αγαθών και υπηρεσιών, δηλώνει ότι δυσκολεύεται πάρα πολύ στην αποπληρωμή αυτού ή των δόσεων³. Το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται σε 60,9% για τα φτωχά νοικοκυριά και σε 24,7% για τα μη φτωχά (Πίνακας 5).

Το 50,7% των φτωχών νοικοκυριών δηλώνει δυσκολία στην έγκαιρη πληρωμή πάγιων λογαριασμών⁴, όπως αυτών του ηλεκτρικού ρεύματος, του νερού, του φυσικού αερίου, κ.λπ., ενώ για τα μη φτωχά νοικοκυριά το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 30,1% (Πίνακας 6).

Το 73,0% των φτωχών νοικοκυριών και το 28,4% των μη φτωχών νοικοκυριών αναφέρει μεγάλη δυσκολία στην αντιμετώπιση των συνήθων αναγκών του με το συνολικό μηνιαίο ή εβδομαδιαίο εισόδημά του (Πίνακας 7).

Γ. Οικονομική δυνατότητα σχετικά με τις κοινωνικές δραστηριότητες πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω

Αναφορικά με την υλική στέρηση που σχετίζεται με την οικονομική δυνατότητα κάλυψης βασικών αναγκών σχετικών με κοινωνικές δραστηριότητες - για άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω - προέκυψαν τα ακόλουθα ευρήματα:

Το 29,5% του πληθυσμού δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να συμμετέχει τακτικά σε δραστηριότητες αναψυχής, όπως αθλητισμό, σινεμά κ.λπ. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τον φτωχό και τον μη φτωχό πληθυσμό ανέρχονται σε 73,5% και 19,7% (Γράφημα 3).

Το 34,9% του πληθυσμού δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να ξοδεύει χρήματα για τον εαυτό του ή για κάποιο χόμπι. Το ποσοστό εκτιμάται στο 79,5% για το φτωχό πληθυσμό και στο 25,0% για το μη φτωχό πληθυσμό (Γράφημα 3).

¹ Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους υπεύθυνους των νοικοκυριών.

² Το ποσό των 410 ευρώ αποτελεί το μηνιαίο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα του ετήσιου κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας και είναι ανεξάρτητο από το μέγεθος και τη σύνθεση του νοικοκυριού.

³ Στις δόσεις για αγορά αγαθών και υπηρεσιών περιλαμβάνονται τα δάνεια για καταναλωτικά αγαθά ή υπηρεσίες (αυτοκίνητο, διαρκή αγαθά, διακοπές, έπιπλα κ.λπ.), καθώς και οι δόσεις για την αποπληρωμή αγορών με πιστωτικές κάρτες.

⁴ Καταγράφονται οι περιπτώσεις των νοικοκυριών που κατά τους τελευταίους 12 μήνες καθυστέρησαν να πληρώσουν λογαριασμούς ρεύματος, νερού κ.λπ., λόγω οικονομικών δυσκολιών.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1

Υλική και κοινωνική στέρηση κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2021 – 2022

%

Ομάδες ηλικιών	2022	2021
Σύνολο	13,9	13,9
Άνδρες	13,1	13,2
Γυναίκες	14,6	14,5
0-17	15,5	16,1
18-64	14,6	14,6
Άνδρες	13,8	13,8
Γυναίκες	15,4	15,3
65+	10,8	10,3
Άνδρες	8,8	8,6
Γυναίκες	12,4	11,6

Πίνακας 2

Ποσοστό (%) πληθυσμού που διαβιεί σε κατοικία με στενότητα χώρου, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, και με διάκριση σε φτωχό και μη φτωχό πληθυσμό: 2022

Ομάδες ηλικιών	Πληθυσμός	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Σύνολο	Σύνολο	28,0	28,6	27,5
	Μη φτωχός	24,7	25,2	24,3
	Φτωχός	42,2	43,8	40,7
0-17	Σύνολο	42,4	–	–
	Μη φτωχός	37,4	–	–
	Φτωχός	59,5	–	–
18-64	Σύνολο	30,4	31,0	29,7
	Μη φτωχός	27,2	27,9	26,5
	Φτωχός	44,1	44,8	43,4
65+	Σύνολο	11,1	9,7	12,2
	Μη φτωχός	9,8	8,4	11,0
	Φτωχός	17,8	18,0	17,7

Πίνακας 3

Ποσοστό (%) νοικοκυριών με βάση την οικονομική δυνατότητα ικανοποίησης βασικών αναγκών, με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά: 2022

Βασικές ανάγκες	Νοικοκυριά		
	Σύνολο	Φτωχά	Μη φτωχά
Πληρωμή για μία εβδομάδα διακοπών	48,7	84,1	40,5
Διατροφή που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας	10,0	32,2	4,9
Αντιμετώπιση έκτακτων αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας ύψους, περίπου, 410 ευρώ	43,6	83,9	34,2
Οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση το χειμώνα	18,7	38,7	14,1

Πίνακας 4

Ποσοστό (%) του πληθυσμού με επιβάρυνση από το κόστος στέγασης κατά φύλο, ομάδες ηλικιών και με διάκριση σε φτωχό και μη φτωχό πληθυσμό: 2022

Ομάδες ηλικιών	Πληθυσμός	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Σύνολο	Σύνολο	26,7	24,8	28,5
	Μη φτωχός	13,3	11,9	14,7
	Φτωχός	84,5	82,7	86,2
0-17	Σύνολο	30,0	–	–
	Μη φτωχός	14,0	–	–
	Φτωχός	85,8	–	–
18-64	Σύνολο	26,5	25,7	27,2
	Μη φτωχός	13,0	12,5	13,5
	Φτωχός	84,2	82,5	85,8
65+	Σύνολο	24,9	17,4	30,8
	Μη φτωχός	13,7	7,7	18,7
	Φτωχός	84,4	79,2	87,7

Πίνακας 5

Ποσοστιαία (%) κατανομή των νοικοκυριών με δυσκολία αποπληρωμής δανείων ή αγορών με δόσεις με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά: 2022

Βαθμός δυσκολίας	Νοικοκυριά		
	Σύνολο	Φτωχά	Μη φτωχά
Μεγάλος	30,6	60,9	24,7
Μέτριος	40,5	20,1	44,5
Μηδενικός	28,9	19,1	30,9

Πίνακας 6

Ποσοστό (%) νοικοκυριών με δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών, με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά: 2022

Δυσκολίες στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών	Νοικοκυριά		
	Σύνολο	Φτωχά	Μη φτωχά
Ενοίκιο για την κατοικία ή δόση δανείου κύριας κατοικίας	29,1	48,7	24,6
Πάγιοι λογαριασμοί (ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, φυσικού αερίου κ.λπ.)	34,0	50,7	30,1
Δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά. ή αγορές με δόσεις	40,9	63,5	36,4

Πίνακας 7

Ποσοστιαία (%) κατανομή των νοικοκυριών με δυσκολία αντιμετώπισης συνήθων αναγκών με το συνολικό μηνιαίο ή εβδομαδιαίο εισόδημά τους, με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά: 2022

Βαθμός δυσκολίας	Νοικοκυριά		
	Σύνολο	Φτωχά	Μη φτωχά
Μεγάλη δυσκολία	36,8	73,0	28,4
Δυσκολία	31,6	22,5	33,7
Μικρή δυσκολία	21,2	4,1	25,2
Σχεδόν εύκολα	8,0	0,5	9,8
Εύκολα	2,1	0,0	2,5
Πολύ εύκολα	0,3	0,0	0,4

Πίνακας 8

Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού με υλική στέρηση στις Ευρωπαϊκές χώρες: 2015-2022
(με βάση τα διαθέσιμα μέχρι στιγμής στοιχεία)

Χώρες	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Βουλγαρία	18,7	19,1	22,1	22,1	22,3	30,0	33,5	36,8
Ελλάδα	13,9	13,9	14,9	15,8	16,1	18,3	18,4	17,6
Λετονία	7,8	5,3	7,0	7,5	10,4	12,9	12,6	15,4
Ισπανία	7,7	8,3	8,5	7,7	8,7	8,3	8,5	7,4
Βέλγιο	5,8	6,3	6,7	6,3	6,5	7,2	8,4	7,2
Εσθονία	3,2	1,9	2,3	2,6	3,1	4,0	2,2	3,5
Ολλανδία	2,5	2,1	2,2	2,8	2,6	2,6	2,6	3,2
Αυστρία	2,3	1,8	3,0	2,7	2,8	3,4	3,3	2,9
Φινλανδία	1,9	1,1	1,8	1,9	2,2	1,8	1,2	1,0

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions - EU-SILC)	<p>Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλα τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές και ορισμούς.</p>
Νομικό πλαίσιο	<p>Η έρευνα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1700 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου σχετικά με τις Κοινωνικές Στατιστικές και διενεργείται με Απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ.</p>
Περίοδος αναφοράς του εισοδήματος	<p>Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο της έρευνας ημερολογιακό έτος.</p>
Κάλυψη	<p>Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Εξαιρούνται από την έρευνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κ.λπ. Συλλογικές κατοικίες θεωρούνται και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε άνω των πέντε τροφίμους. ▪ Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.
Μεθοδολογία	<p>Η έρευνα είναι δειγματοληπτική. Ο σχεδιασμός βασίζεται σε μερικώς επικαλυπτόμενο δείγμα (rotational integrated design), που επιλέχτηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.</p> <p>Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.</p> <p>Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.</p> <p>Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:</p> <ol style="list-style-type: none"> Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο

διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα.

ii. Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους:

- ≥ 30.000 κατοίκους,
- 5.000 - 29.999 κατοίκους,
- 1.000 - 4.999 κατοίκους,
- 0-999 κατοίκους.

Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές Εποπτείες.

Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφανείας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας ανάλογη του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από τον σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφάνειας.

Η έρευνα σχεδιάστηκε αρχικά το 2003 για αξιόπιστα αποτελέσματα σε επίπεδο Χώρας. Ο αρχικός σχεδιασμός τροποποιήθηκε σταδιακά από το έτος 2015 προκειμένου να επιτευχθούν οι βασικοί στόχοι της Ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020» καθώς και οι εθνικές ανάγκες. Το έτος 2019, ο τρόπος υπολογισμού του δείγματος βασίστηκε στα αποτελέσματα του έργου «Μελέτη του υφιστάμενου δειγματοληπτικού σχεδιασμού της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) με σκοπό την αύξηση/προσαρμογή του δείγματος σε επίπεδο Περιφέρειας (NUTSII)» για τη βελτίωση των δεικτών και σε επίπεδο Περιφέρειας.

Μέγεθος δείγματος Κατά το έτος 2022 η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 10.202 νοικοκυριών και σε 22.317 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 19.481 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό σε 2,2.

Σταθμίσεις Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):

α) της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,

β) του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,

γ) ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:

i) Η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2011 και Γεννήσεις, Θάνατοι, Μετανάστευση).

ii) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, ή 4+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2011 και 2021.

Ισοδύναμο εισόδημα Για τον υπολογισμό του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.

Συγκεκριμένα, οι εισοδηματικές συνιστώσες που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι:

- Το εισόδημα από εργασία.
- Το εισόδημα από περιουσία.
- Οι κοινωνικές παροχές και οι συντάξεις.
- Οι χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά.
- Το τεκμαρτό εισόδημα από τη χρήση του αυτοκινήτου της επιχείρησης.

Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.

Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης.

Το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα ενός νοικοκυριού υπολογίζεται ως το άθροισμα των εισοδημάτων των μελών των νοικοκυριών (εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από αυτό-απασχόληση, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, εισόδημα από ακίνητη περιουσία, οικογενειακά επιδόματα, τακτικές χρηματικές μεταβιβάσεις κ.λπ.), δηλαδή του συνόλου των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος, μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που, ενδεχομένως, επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους.

Κλίμακα ισοδυναμίας

Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για το δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά κάτω των 14 ετών. Παράδειγμα: Το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+2\times 0,3= 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.

Κατάσταση πληθυσμού

Φτωχός πληθυσμός: Ο πληθυσμός που έχει εισόδημα μικρότερο από ή ίσο με το κατώφλι της φτώχειας.

Μη Φτωχός πληθυσμός: Ο πληθυσμός που έχει εισόδημα μεγαλύτερο από το κατώφλι της φτώχειας.

Δείκτες

Υλική και κοινωνική στέρηση (Ευρώπη 2030): Ποσοστό ατόμων με σοβαρές υλικές και κοινωνικές στερήσεις - Ο δείκτης «ποσοστό ατόμων με σοβαρές υλικές και κοινωνικές στερήσεις» εκτιμά τα επίπεδα διαβίωσης μετρώντας το ποσοστό του πληθυσμού που στερείται τουλάχιστον 7 από ένα κατάλογο 13 αγαθών και υπηρεσιών:

Στερήσεις σε επίπεδο νοικοκυριού

- Δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών όπως ενοίκιο ή δόση δανείου της κύριας κατοικίας, λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αερίου κλπ., δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά., ή αγορές με δόσεις
- Οικονομική αδυναμία για πληρωμή μιας εβδομάδας διακοπών
- Οικονομική αδυναμία για διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας
- Οικονομική αδυναμία για αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών
- Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο
- Οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση το χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι

- Οικονομική αδυναμία για αντικατάσταση επίπλων όταν αυτά φθείρονται ή καταστρέφονται
Στερήσεις σε επίπεδο μέλους του νοικοκυριού
- Οικονομική αδυναμία να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο
- Οικονομική αδυναμία για αντικατάσταση των φθαρμένων ρούχων με καινούργια
- Οικονομική αδυναμία να έχει δύο ζευγάρια υποδήματα
- Οικονομική αδυναμία να ξοδεύει χρήματα, σχεδόν κάθε εβδομάδα, για τον εαυτό του
- Οικονομική αδυναμία για συνάντηση με φίλους/συγγενείς για έναν καφέ/ποτό/γεύμα στο σπίτι τουλάχιστον μια φορά το μήνα
- Οικονομική αδυναμία για συμμετοχή τακτικά σε δραστηριότητες αναψυχής με πληρωμή αντιτίμου και

Υλική στέρηση (Ευρώπη 2020): Ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν σοβαρές οικονομικές δυσκολίες με αποτέλεσμα να στερούνται τεσσάρων τουλάχιστον βασικών αγαθών και υπηρεσιών από το σύνολο των εννέα:

- Δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών όπως ενοίκιο ή δόση δανείου, πάγιοι λογαριασμοί (ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, φυσικού αερίου κ.λπ.), δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά., ή αγορές με δόσεις κύριας κατοικίας.
- Οικονομική αδυναμία για πληρωμή μιας εβδομάδας διακοπών.
- Οικονομική αδυναμία για διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας.
- Οικονομική αδυναμία για αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας περίπου 410 ευρώ.
- Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν τηλέφωνο (περιλαμβάνεται και το κινητό τηλέφωνο).
- Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν έγχρωμη τηλεόραση.
- Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν πλυντήριο ρούχων.
- Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο.
- Οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση.

Κατανομή του πληθυσμού που διαβιό σε στενότητα χώρου

Ένα μέλος θεωρείται ότι έχει στενότητα χώρου εάν το νοικοκυριό του δεν έχει στη διάθεσή του:

- ένα δωμάτιο για το νοικοκυριό,
- ένα δωμάτιο για κάθε ζευγάρι,
- ένα δωμάτιο για κάθε άγαμο μέλος ηλικίας 18 ετών και άνω,
- ένα δωμάτιο για δυο άγαμα μέλη του νοικοκυριού του ίδιου φύλου ηλικίας 12 έως 17 ετών,
- ένα δωμάτιο για κάθε άγαμο μέλος διαφορετικού φύλου ηλικίας 12 έως 17 ετών,
- ένα δωμάτιο για κάθε δύο μέλη ηλικίας κάτω των 12 ετών.

Επιβάρυνση από το κόστος στέγασης

Ένα νοικοκυριό θεωρείται ότι **επιβαρύνεται από το κόστος στέγασης**, εάν το συνολικό κόστος στέγασής του ανέρχεται σε περισσότερο από 40% του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματός του.

Παραπομπές Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ, σχετικά με την [Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών](#).